

UGOVOR O KREDITU

Puljiz, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:404809>

Rights / Prava: [In copyright](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2022-06-26**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET SPLIT**

**ZAVRŠNI RAD
UGOVOR O KREDITU**

Mentor:

Doc.dr.sc. Marko Ivkošić

Student:

Marija Puljiz

4136136

Split, rujan, 2016

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	2
2. Vrste kredita.....	3
3. Bitni sastojci ugovora o kreditu.....	5
3.1. Osnovni elementi ugovora o kreditu.....	9
3.2. Sastojci potrošačkog kredita.....	13
3.3. Sastojci lombardnog kredita.....	14
4. Učinci sklapanja ugovora.....	15
4.1. Sklapanje ugovora o kreditu.....	15
4.2. Učinci potrošačkog kredita.....	15
4.3. Učinci lombardnog kredita.....	16
5. Razdoblje od nastanka ugovora do stavljanja kredita na raspolaganje...16	
5.1. Jednostrani raskid korisnika kredita.....	17
5.2. Jednostrani raskid banke.....	17
6. Vrijeme i način stavljanja sredstava na korištenje.....18	
7. Razdoblje od početka do dospijeca vraćanja.....20	
7.1. Vraćanje kredita prije dospijeca od strane korisnika.....	20
7.2. Otkaz ugovora o kreditu od strane banke.....	21
7.2.1. Zbog nastanka nepovoljnog položaja banke.....	21
7.2.2. Zbog ugovorenih razloga.....	23
7.2.3. Zbog nenamjenskog korištenja.....	23
7.3. Plaćanje kamata.....	24
8. Vraćanje kredita i prestanak ugovora.....24	
8.1. Općenito.....	24
8.2. Zakašnjenje i posljedice zakašnjenja, zastara.....	27
8.2.1. Zakašnjenje kod potrošačkog kredita.....	29
8.2.2. Zakašnjenje kod lombardnog kredita.....	30
9. Zaključak.....31	
10. Popis literature.....32	

1. UVOD

U teoriji i praksi se nalazi mnogo različitih definicija kredita, najosnovnija teorija predstavlja kredit kao novčani dužničko - vjerovnički odnos u kojemu vjerovnik kredita ustupa pravo korištenja određenog iznosa novčanih sredstava dužniku na određeno vrijeme i uz ugovorene uvjete povrata. Promjene koje se dešavaju na društvenom, političkom te gospodarskom životu, uzrok su posezanja za sklapanjem ugovora o kreditu na svakodnevnoj bazi, te upravo zahvaljujući kreditima mnogi građani danas posjeduju nekretnine, prijevozna sredstva, strojeve i slično.

Dostupnost kredita je velika, a vrlo često se nailazi na reklame u kojima se sugerira kako će se gotovinski kredit dobiti u vrlo kratkom roku. Ukoliko čovjeku treba nešto što si trenutno ne može priuštiti, pomisliće zašto ne uzeti kredit za to. Zašto čekati toliko vremena ako već sada može imati novi TV, perilicu za posuđe, automobil, stoga je danas većina građana zadužena za jedan ili više od jednog kredita.

U poduzetničkom smislu, za pokretanje investicija ili za bilo koju vrstu ulaganja poduzetnik se oslanja na bankarske izvore koji su trajni i stabilni, te ukoliko nema dovoljno novca za ulaganje, uvijek može računati na njih.

Bankarsko poslovanje je sve više izloženo poslovnim rizicima, povećao se broj nelikvidnih poduzeća i zbog toga su potrebe za prikladnim procjenama kreditnih zahtjeva sve veće.

Kada korisnik uzima kredit, trebao bi analizirati ponuđene uvjete kreditiranja kao što su: veličina udjela, rok, otplata kamate, stopa inflacije i valuta u kojoj se kredit zeli uzeti.

Da bi korisnik dobio kredit, važno je voditi računa kako će ga taj isti moći otplatiti, odnosno imati osiguranje da će kredit vratiti.

2. VRSTE KREDITA

ZOO dijeli kredite prema tome postoje li ili ne postoji ugovorena namjena, te prema tome da li je vrijeme trajanja određeno ili ne, prema tome se krediti dijele na:

1. Namjenski i nenamjenski kredit

Namjenski krediti– krediti kod kojih je točno određena namjena korištenja sredstava (stambeni krediti, auto kredit, poljoprivredni, potrošački krediti).

Nenamjenski krediti– krediti kod kojih nije određena namjena korištenja sredstava tu spadaju:

a. Gotovinski krediti,

b. Dugoročni kredit što ga banka i druge specijalizirane financijske ustanove odobravaju građanima i poduzećima na osnovi pokrića u nekretninama. Sigurnost vraćanja nije u bonitetu dužnika već u vrijednosti nekretnine.

c. Lombardni kredit je kredit koji se odobrava temeljem zaloga neke vrijednosti poput novčanog depozita, dionica, obveznica, udjela u investicijskim fondovima, police životnog osiguranja i slično pri čemu korisnik kredita zadržava vlasništvo nad dobrom koje se daje u zalog.

Kredit se odobrava u određenom postotku procijenjene vrijednosti zaloga, a kod odobravanja kredita, ne utvrđuje se kreditna sposobnost klijenta jer je opisan zalog jedini instrument osiguranja naplate potraživanja.

2. Ugovori sklopljeni na određeno i neodređeno vrijeme

Ugovor o kreditu treba uzeti kao trajni obvezni odnos. Pri nastanku trajnih ugovornih odnosa njihovo trajanje može biti ugovoreno, što ovdje znači da je ugovorom određeno razdoblje vraćanja glavnice i tada je ugovor o kreditu sklopljen na određeno vrijeme.

Takvo sklapanje ugovora podrazumijeva njegov prestanak i obvezu vraćanja glavnice kredita čim istekne ugovoreno vrijeme trajanja ugovora, razumije se ako vraćanje glavnice ne bi bilo

ugovoreno u obrocima koji dospijevaju u određeno vrijeme, odnosno u određenim razdobljima. Ako vrijeme vraćanja glavnice nije ugovoreno, ugovor o kreditu neće zbog toga biti nevaljan, nego sklopljen na određeno vrijeme. Temeljna posljedica sklapanja ugovora na neodređeno vrijeme sastoji se u tome što će on prestati redovitim otkazom banke ili korisnika, koji će po isteku otkaznog roka od najmanje dva mjeseca izazvati dospjeće obveze vraćanja kredita i prestanak ugovora. ¹

3. Otvoreni i osigurani krediti

Prema pitanju je li vraćanje kredita osigurano nekim od sredstava kojima se može osigurati ispunjenje novčanih obveza krediti se dijele na otvorene i osigurane, a osigurani se dalje mogu podijeliti prema sredstvu koje služi za osiguranje korisnikove obveze vraćanja.

Posebno je u ZOO uređen kredit na temelju zaloga vrijednosnih papira (lombardni kredit koji kao zasebnu vrstu izdvaja i poredbena literatura), dok ZB pojmovno izdvaja hipotekarne kredite gdje je ispunjenje obveze vraćanja osigurano hipotekom, tj. založnim pravom na nekretnini ili stvari koja je s njom izjednačena. ²

4. Krediti prema roku vraćanja

Prema roku vraćanja krediti se dijele :

- kratkoročni
- srednjoročni
- dugoročni

S pravnog stajališta važno je samo u mjeri u kojoj dužini roka vraćanja treba prilagoditi sredstva za osiguranje ispunjenja obveze vraćanja, jer se ispunjenje obveze vraćanja neće osigurati istim sredstvima radi li se o kratkoročnom ili dugoročnom kreditu. ³

¹ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 504.

² Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 505.

³ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 505.

5. Sindicirani krediti

Prema broju banaka koje se u jednom ugovoru pojavljuju kao davatelj kredita potrebno je posebno spomenuti sindicirane kredite. Oni uključuju dvije ili više banka od kojih svaka daje kredit korisniku, ali pod zajedničkim odnosno istovjetnim uvjetima koji su određeni jednim ugovorom o kreditu u kojem sudjeluje više banaka kao davatelj i kojim je određen udjel svake banke u ukupnoj svoti kredita.

Sindicirane kredite treba razlikovati od „sudjelovanja u kreditu“ gdje samo jedna banka sklapa ugovor o kreditu s korisnikom, ali zatim drugim bankama prenosi dijelove kredita, npr. Ustupanjem ili novacijom.⁴

6. Krediti i zajmovi u kojima se kao jedna ugovorna strana pojavljuje države

Obzirom na specifične rizike koji se pojavljuju s obzirom na pravni položaj ugovornih strana posebno treba izdvojiti kredite i zajmove u kojima se kao jedna ugovorna strana pojavljuje država (state loans). Ti rizici proizlaze poglavito iz okolnosti što je država suverena i ima zakonodavnu vlast tj. mogućnost jednostranog mijenjanja propisa, kao što suverena država može biti izuzeta iz građanske jurisdikcije, te iz posebnosti u svezi sa stečajem.⁵

3. BITNI SASTOJCI UGOVORA O KREDITU

ZOO utvrđuje da su bitni elementi ugovora o kreditu iznos kredita, te uvjeti davanja, korištenja i vraćanja kredita. Uvjeti davanja i vraćanja kredita su primjerice vrijeme u koje će kredit biti vraćen, hoće li biti isplaćen odjednom ili u ratama ili koje dokumente korisnik kredita mora doprinjeti da bi mu kredit bio isplaćen i sl. Uvjeti korištenja kredita su namjena kredita, visina kamate, način obračuna kamate i dr. Navedeni elementi moraju biti sadržani u ugovoru o kreditu kao uvjet njegove valjanosti. Naravno, ugovori o kreditu sadrže niz drugih elemenata u prvom redu način otkaza ugovora o kreditu, naknade i troškovi koji terete kredit i konačno način osiguranja kredita.

⁴ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 505.

⁵ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 505.

U zakonu o obveznim odnosima dana su samo temeljna načela ugovora o kreditu, a odredbe o sadržaju, vrstama, uvjetima davanja kredita i sl. utvrđene su u ostalim propisima, dok se na kreditne odnose s inozemstvom primjenjuju odgovarajuće odredbe Zakona o deviznom poslovanju i Zakona o vanjskotrgovinskom poslovanju, kao i ugovori između banke i sudionika o kreditiranju koje će banka obavljati za njihov račun, itd. pri sklapanju ugovora o kreditu banka je dužna držati se bankovnih uzanci i dobrih poslovnih običaja.

Pri sklapanju konkretnog ugovora mora se imati na umu ukupnost izvora prava o kreditnom ugovoru pa osim sastojaka koji su u ZOO-u utvrđeni kao bitni, treba imati na umu cjelokupnu financijsku konstrukciju posla. ⁶

Kreditnim poslovima u smislu Općih uvjeta poslovanja smatraju se sve vrste ugovora o kreditu, ugovora o izdavanju garancije te ugovora o otvaranju akreditiva, kao i svi drugi pravni poslovi koji su po svojoj gospodarskoj namjeni jednaki kreditu. Klijent je dužan:

- omogućiti Banci namjensku kontrolu korištenja namjenski odobrenih sredstava,
- dostavljati Banci financijska izvješća, i drugu dokumentaciju na zahtjev i po izboru Banke, te joj omogućiti praćenje vlastitog poslovanja,
- bez odgađanja pisano izvijestiti Banku o svim statusnim promjenama nastalim na njegovoj strani te omogućiti Banci kontrolu postojanja svih činjenica relevantnih za procjenu postojanja njegovih odnosa povezanosti s drugim osobama, u smislu točke 4.1. Općih uvjeta poslovanja,
- osigurati Banci instrumente osiguranja njenih potraživanja, na zahtjev i po izboru Banke, kao i dostaviti Banci dostatan broj mjenica radi osiguranja potpunog podmirenja njenih potraživanja, te
- omogućiti Banci praćenje i procjenu kakvoće instrumenata osiguranja njenih potraživanja za cijelo vrijeme trajanja poslovnog odnosa.

Obveze Klijenta iz ove točke Općih uvjeta poslovanja postoje i onda kada su potraživanja Banke uvjetna, ili još nisu dospjela. Klijent koji je pravna osoba, trgovac pojedinac, ili obrtnik dužan je sva svoja sredstva po viđenju usmjeriti na račune kod Banke. Klijent koji je pravna osoba, trgovac pojedinac, ili obrtnik dužan je izvijestiti Banku o svakom svojem zaduženju kod drugog kreditora, bez obzira na to povećava li pojedinim zaduženjem svoje obveze prema kreditoru o kojemu je već izvijestio Banku, ili se zadužuje kod novog kreditora.

⁶ Gorenc, Vilim: Trgovačko pravo – ugovori, Zagreb, 1997. str 228.

Klijent koji je pravna osoba, trgovac pojedinac, ili obrtnik, obvezuje se da neće povećavati opseg svojih obveza prema drugim vjerovnicima ako to ne bude u proporciji s povećanim opsegom prometa roba ili usluga koji je predmet njegovoga poslovanja.

Klijent koji je pravna osoba, trgovac pojedinac, ili obrtnik, ne može se zadužiti kod drugih kreditora pod uvjetima koji su za njega nepovoljniji od onih pod kojima se može zadužiti kod Banke. Klijent koji je pravna osoba, trgovac pojedinac, ili obrtnik ne smije drugim vjerovnicima pružiti bilo koji od instrumenata osiguranja potraživanja, kojega je prije zatražila Banka, niti drugim svojim vjerovnicima pružati takva osiguranja njihovih potraživanja koja bi za slučaj prinudnog namirenja omogućila prednost drugim vjerovnicima pred potraživanjima Banke.

U slučaju nepridržavanja koje od ovom točkom Općih uvjeta poslovanja navedenih obveza Klijenta Banka je ovlaštena, po svom izboru, pojedinačno ili kombinirano, odjednom ili postupno: n učiniti sve ili pojedine svoje tražbine prema Klijentu trenutno dospjelim, bez obzira na ugovoreni rok dospijeća, n povisiti kamatnu stopu i/ili stopu naknade u svim ili pojedinim poslovima sklopljenim s Klijentom, sve do visine za Klijenta naplaćuje u svom poslovanju.

Uređenje dužne kamate, naknada i troškova

Način i osnovica obračuna te visina, uvjeti, rokovi i način naplate kamate i naknade koje Banka obračunava i naplaćuje regulirani su Odlukom o kamatnim stopama Banke, Pravilnikom o načinu obračuna kamate i revalorizacije te Odlukom o Tarifi naknada za usluge u poslovima koje obavlja Banka, odnosno drugim aktom koji svojim donošenjem zamijeni pojedini od navedenih akata za vrijeme postojanja poslovnog odnosa. Visina kamatne stope i visina naknade za svaki pojedini posao ravnaju se i obračunavaju za svako pojedino obračunsko razdoblje prema odredbama akata Banke iz prethodnog stavka. Navedeni akti smatraju se sastavnim dijelom svakog pojedinog ugovora koji se sklapa između Banke i Klijenta, te zajedno sa svim svojim izmjenama i dopunama, donesenim za vrijeme postojanja prava i obveza iz pojedinog ugovora, obvezuju ugovorne strane jednako kao i ostale posebne ugovorne pogodbe. Izmjene navedenih akata temelje se na profesionalnoj procjeni tržišnih uvjeta, koju Banka obavlja kontinuirano, s ciljem zaštite pravne i gospodarske svrhe ugovora i ostvarenja namjera ugovornih strana, rukovodeći se pritom zahtjevima prilagodbe promjenama tržišnih uvjeta za vrijeme postojanja poslovnog odnosa. Stopa ugovorne kamate za sve dospjele, a nepodmirene tražbine Banke uvećava se na dan dospijeća u skladu s Odlukom o kamatnim stopama Banke, te će Banka obračunati i naplatiti ugovornu kamatu primjenom stope kamate

po dospijeću, koja je određena Odlukom o kamatnim stopama Banke, i to za cijelo razdoblje do dana plaćanja.

Klijent je dužan snositi troškove koji Banci nastanu u pripremama za sklapanje ugovora, u skladu s Odlukom o tarifi naknada za usluge u poslovima koje obavlja Banka.

Plaćanjem te svote Klijent se ne oslobađa odgovornosti za štetu pričinjenu vođenjem pregovora bez namjere da sklopi ugovor, ili pričinjenu odustankom od te namjere bez osnovanog razloga. Klijent snosi sve troškove koji nastanu djelovanjem po njegovim nalogima ili razumno pretpostavljenim interesima, kako one utvrđene u Odluci o Tarifi naknada za usluge u poslovima koje obavlja Banka, tako i sve one koji su stvarno nastali u postupanju Banke po nalogu Klijenta. Ista obveza Klijenta postoji i ako pojedina radnja bez krivnje Banke nije imala uspjeha, ili su troškovi stvarno nastali u interesu Klijenta, radi sprečavanja njemu predstojeće štete (osobito troškovi međugradskih telefonskih razgovora i poštarine, troškovi javnobilježničkih pristojbi, troškovi pohrane, čuvanja i osiguranja pojedinih dobara i sl.).⁷

Kreditna institucija sa sjedištem u Republici Hrvatskoj može se, pod uvjetima utvrđenima ovim Zakonom, osnovati kao banka, štedna banka ili stambena štedionica.

Pojam >kreditna institucija< koja ne sadrži dodatak >iz države članice< ili >iz treće zemlje<, u smislu ovoga Zakona, odnosi se na kreditnu instituciju sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad.

Iznimno, pojam >kreditna institucija<, u smislu ove glave, upotrebljava se za svaku kreditnu instituciju neovisno o državi u kojoj se nalazi njeno sjedište.⁸

Riječi >kreditna institucija< i >banka< ili izvedenice tih riječi ako su one sadržane u nazivu tvrtke, može se upisati u sudski registar ili upotrebljavati u pravnom prometu samo:

1. pravna osoba koja je od Hrvatske narodne banke dobila odobrenje za rad kao banka
2. kreditna institucija koja pruža usluge na temelju članka 85. ili članka 89. ovoga Zakona
3. kreditna institucija iz članka 87. ovoga Zakona
4. članica grupe kreditnih institucija
5. predstavništvo kreditne institucije iz države članice ili treće zemlje za obavljanje poslova na području Republike Hrvatske.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, riječi: >kreditna institucija< i >banka< ili izvedenice tih riječi ako su one sadržane u nazivu tvrtke, može upisati u sudski registar i

⁷ Opći uvjeti poslovanja Zaba-e, Zagreb, lipanj 2016.

<<https://www.zaba.hr/home/footer/uvjeti-poslovanja/uvjeti/gradjani>>

⁸ Čl. 5. Zakon o kreditnim institucijama, NN 159/15

upotrebljavati u pravnom prometu i druga pravna osoba ako je to drugim zakonom dopušteno.

(3) Pravna osoba koja je dobila odobrenje za rad kao banka propisano ovim Zakonom, može riječ >štedionica< ili izvedenicu te riječi ako je ona sadržana u nazivu tvrtke upisati u sudski registar i upotrebljavati u pravnom prometu.

(4) Kreditna institucija iz druge države članice može u Republici Hrvatskoj upotrebljavati isti naziv tvrtke kojim se koristi u matičnoj državi članici. Iznimno, kada u Republici Hrvatskoj posluje kreditna institucija s istim ili sličnim nazivom, Hrvatska narodna banka može zatražiti od kreditne institucije iz druge države članice da se naziv tvrtke dopuni radi razlikovanja.⁹

3.1. Osnovni elementi ugovora o kreditu

a) Ugovorne strane

Ugovor o kreditu uvijek zaključuju dvije ugovorne strane: banka ili druga financijska organizacija kao kreditor i pravna ili fizička osoba kao korisnik kredita.

b) Iznos kredita

Iznos kredita može biti iskazan u kunama (kunski kredit) ili u devizama (devizni kredit). Kredit u kunama može biti odobren uz deviznu (valutnu) klauzulu, koja služi zaštiti potraživanja banke od valutnih promjena (tečajnih razlika), i to na način da se sve isplate po kreditu i povrat kredita u kunama vežu uz protuvrijednost određene valute po tečaju (kupovnom, srednjem ili prodajnom) utvrđenom od strane banke.

Ugovaranje valutne klauzule dopušteno je člankom 395. ZOO-a koji utvrđuje da je dopuštena odredba ugovora prema kojoj se vrijednost ugovorne obveze u valuti Republike Hrvatske izračunava na temelju tečaja valute Republike Hrvatske u odnosu prema stranoj valuti. Krediti odobreni u kunama vezani valutnom klauzulom mogu biti odobreni uz jednosmjernu ili dvosmjernu valutnu klauzulu.

Banke pretežito koriste dvosmjernu valutnu klauzulu kojom se kod korištenja i povrata kredita sva plaćanja i povrat kredita u kunama utvrđuju na osnovi izabranog tečaja po tečajnoj listi

⁹ Čl. 6. Zakon o kreditnim institucijama, NN 159/13

banke, na dan pojedine transakcije. Jednosmjerna valutna klauzula koja se rijeđe primjenjuje utvrđuje obvezu korisnika kredita na način da se tečaj u korištenju ponderira i određuje njegova visina na određenoj razini te u povratu korisnik kredita vraća iznos u kunama pomnožen sa ponderiranim tečajem valute ukoliko je on viši od tečaja na tečajnoj listi banke, a u protivnom iznos u kunama pomnožen sa tečajem na tečajnoj listi banke.

c) Namjena kredita

Postoje krediti koji nemaju određenu namjenu te se zovu nenamjenskim kreditima. Oni se isplaćuju na račun korisnika kredita, koji s njima slobodno raspolaže sukladno svojim potrebama. Preostali krediti su namjenski te se ugovorom o kreditu strogo utvrđuje namjena kredita, koja će u slučaju koji prvenstveno promatramo biti u pravilu kupnja stana, izgradnja obiteljske kuće, kupnja poslovnog prostora ili primjerice izgradnja stambeno poslovnog centra.

d) Otplata kredita

Otplata kredita može biti anuitetska kod koje korisnik kredita otplaćuje uvijek jednak iznos zaduženja (jednak anuitet) koji se utvrđuje na način da se ukupno zaduženje korisnika po osnovi glavnice i pripadajućih kamata podijeli za jednake mjesečne, tromjesečne ili u drugim vremenskim razdobljima određene anuitete. HGK – Sektor za trgovinu, Osmi forum Udruženja poslovanja nekretninama 110 Otplata kredita može biti u ratama, kod koje korisnik kredita u određenim vremenskim razmacima (primjerice: mjesečno, tromjesečno ili dr.) plaća ratu koja se sastoji od jednakog iznosa glavnice i pripadajućeg promjenjivog iznosa kamate, uslijed čega se otplaćuju rate različite visine na način da se tijekom otplate iznos rate kredita smanjuje. Ugovorom o kreditu uvijek se mora utvrditi točan broj anuiteta ili rata kredita te dospijeće prve i zadnje obveze otplate.

e) Kamatna stopa

- Redovna kamata je naknada banci za korištenje novčanih sredstava i utvrđuje se kao kamatna stopa koja može biti fiksna - nepromjenjiva za cijelo vrijeme trajanja kredita ili promjenjiva u zavisnosti od odluka banke kreditora o visini kamatne stope.

- Fiksna kamatna stopa osigurava banci stalni postotak prinosa, nezavisan od tržišnih faktora, dok se promjenjiva kamatna stopa mijenja u zavisnosti od stanja na tržištu i kamatne politike kreditora. Korisnik kredita plaća i interkalarnu kamatu koja se obračunava od trenutka korištenja kredita do stavljanja kredita u otplatu i uobičajeno je u visini redovne kamatne stope. Za slučaj zakašnjenja u plaćanju obveze korisnik kredita obavezan je platiti zateznu kamatu koja može biti u visini zatezne kamate propisane aktom banke (ugovorena zatezna kamata) ili u

visini zakonske zatezne kamate koja je određena Uredbom o visini stope zatezних kamata (NN 72/02).

Zakonska zatezna kamata od 01. srpnja 2002. godine iznosi 15% godišnje. Banke često ugovaraju kombiniranu primjenu zatezних kamata, odnosno utvrđuju primjenu ugovorene zatezne kamate koju primjenjuju ukoliko je zakonska zatezna kamata manja, a u slučaju kad je zakonska zatezna kamata viša primjenjuju zakonsku zateznu kamatu.

f) Početak

Početak je Ugovorom o kreditu određeno vrijeme od stavljanja kredita u otplatu za čijeg trajanja se ne plaćaju rate ili anuiteti kredita, a ukoliko je tako ugovoreno niti kamate, već se po isteku početka kamate pripisuju glavnici i kredit se počinje otplaćivati.

g) Rok i način korištenja

Ugovorom o kreditu utvrđuje se rok u kojem je korisnik kredita obavezan iskoristiti kredit, što predstavlja vrijeme korištenja kredita, a također se određuje i način korištenja sredstava kredita, koji primjerice može biti plaćanjem na račun korisnika kredita, na račun njegovih dobavljača ili izvođača radova ili pak kod stambenog kredita na račun prodavatelja nekretnine.
HGK – Sektor za trgovinu, Osmi forum Udruženja poslovanja nekretninama

h) Naknade

Naknade banaka su vrlo raznovrsne i većina usluga banaka obuhvaćena je određenim naknadama tarifiranim aktima banke koji propisuju iznose i način naplate naknada. Ugovorom o kreditu utvrđuju se samo neke naknade koje korisnik kredita mora platiti banci, dok je glede ostalih mogućih naknada korisnik kredita upućen na odgovarajuće akte banke. Primjereno je spomenuti slijedeće naknade:

Naknada za obradu kreditnog zahtjeva koja se plaća u određenom postotku od iznosa odobrenog kredita u pravilu jednokratno prije odobrenja kredita;

Naknada za rezervaciju sredstava koja se plaća u određenom postotku na iznos odobrenog a neiskorištenog kredita odnosno za vrijeme od donošenja odluke banke o odobrenju kredita do povlačenja sredstava kredita;

Naknada za prijevremeni povrat kredita (prijevremenu otplatu kredita) koja se plaća u određenom postotku od iznosa neotplaćenog kredita u slučaju kada korisnik kredita odluči cijeli ili dio kredita vratiti prije ugovorenog vremena.

Postoje i naknade za promjene po kreditima kao što su naknada za promjenu uvjeta kredita ili odustajanje od ugovorenog kredita, za promjenu jamca ili zalagodavca, za promjenu založnog prava ili izdavanje brisovnog očitovanja.

Ove naknade se plaćaju u određenom postotku od odobrenog kredita, a naknada za izdavanje brisovnog očitovanja u fiksnom iznosu koji je u pravilu u visini troškova ovjere brisovnog očitovanja kod javnog bilježnika. i) Otkaz ugovora o kreditu Članak 1067. ZOO-a određuje da banka može otkazati ugovor o kreditu prije isteka ugovorenog roka ako je kredit iskorišten suprotno s njegovom namjenom, nadalje, u slučaju insolventnosti korisnika kredita, te prestanka pravne osobe ili smrti fizičke osobe korisnika kredita ako bi u tim slučajevima banka došla u bitno nepovoljniji položaj.

Pored toga, ugovor o kreditu može sadržavati odredbe o otkazu ugovora koji nastupa primjerice ukoliko korisnik kredita ne plati nekoliko rata kredita ili ukoliko je propustio izvršiti neke druge financijske ili nefinancijske obveze prema banci.

Ugovor o kreditu može biti otkazan ukoliko je korisnik kredita pri dobijanju kredita naveo netočne podatke, uskratio ili prikrio određene podatke koji su za banku od značenja pri odobrenju kredita, ili ukoliko je korisnik kredita založenu nekretninu koristio na neprimjereni način umanjujući njezinu vrijednost i dr.

Banka može otkazati ugovor o kreditu i ukoliko se pojave treće osobe koje ostvaruju određena prava na nekretnini koja je predmet zaloga ili na kojoj je izvršen prijenos vlasništva radi osiguranja kredita. HGK – Sektor za trgovinu, Osmi forum Udruženja poslovanja nekretninama 112 Otkazom ugovora o kreditu, koji se daje u pisanom obliku, kredit dopijeva u cijelosti i korisnik kredita je u obvezi vratiti glavnici kredita sa pripadajućom kamatom.

i) Osiguranje kredita

Ugovor o kreditu sadrži i odredbe o osiguranju kredita koje služi banci da naplati dospjela, nepodmirena potraživanja.

3.2.Sastojci potrošačkog kredita

Ugovor o kreditu imati će svojstva potrošačkog kredita uvijek kada je njegova bit identična biti ugovora o prodaji s obročnim otplatama cijene, kao i kad se banka i prodavatelji sporazume da kupac cijenu kupljene stvari plaća banci u obrocima koji sadrže kamatu, prema ugovoru koji sklope kupac i prodavatelj, što podrazumijeva da banka bez odgode prodavatelju isplaćuje cijenu robe koju kupac nudi.¹⁰

Ugovor koji ispunjava pretpostavke kvalificiranja kao ugovora o potrošačkom kreditu mora sadržavati i naznaku pokretne stvari za čiju je kupnju namijenjen, cijenu tog predmeta bez kamata, ukupnu svotu svih obročnih otplata uključujući i svotu obroka plaćenog u trenutku sklapanja ugovora, broj obroka te svotu i dospijeće svakog pojedinog obroka. Osim toga ugovor- pod prijetnjom ništavosti- mora sadržavati i odredbu koja naznačuje kupčevo pravo na jednostrani raskid ugovora pisanim priopćenjem u roku od tri dana od potpisivanja ugovora, i to s navodom kako se kupac tog prava ne može odreći.¹¹

Ukupna svota svih obroka neće biti istovjetna cijeni jer je u toj svoti sadržana i kamata koja se plaća upravo zbog obročne otplate i koja ne bi postojala kad bi se stvar plaćala u trenutku njene predaje. Pisani oblik ovog ugovora je njegov bitni sastojak.¹²

Osim banaka, potrošačke kredite, tj. prodaju robe s obročnim otplatama cijene, direktno nude i brojne trgovačke i proizvodne, odnosno uslužne organizacije. Nesumnjivo je da svi oblici kreditiranja potrošača, bilo da se radi o kreditiranju direktno od strane trgovca ili proizvođača, ili pak posredovanjem banke, te korištenje gotovinskih kredita, kredita po tekućim računima i kreditnim karticama koji uglavnom služe upravo nabavci robe i usluga iz kruga tzv. „široke potrošnje“, spadaju u one pravno – poslovne odnose koji značajno određuju položaj potrošača na tržištu i u pravnom sustavu uopće. Naime pri nabavci roba i usluga potrošači se nerijetko odlučuju za financiranje transakcije putem potrošačkog kredita.

Bez obzira o kojem se obliku kreditiranja potrošača radi, njegovi interesi mogu biti u značajnoj mjeri ugroženi ako su uvjeti pod kojima se krediti nude i odobravaju određeni na način koji prvenstveno vodi računa o interesima davatelja kredita.¹³

3.3. Sastojci lombardnog kredita

¹⁰ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 496.

¹¹ Čl. 466. st. 1. i 2. Zakon o obveznim odnosima NN br. 35/5

¹² Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 500.

¹³ Petrić, Silvija: Ugovor o potrošačkom kreditu, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 539.

Ugovor o kreditu „na temelju“ zalog vrijednosnih papira može se definirati kao ugovor o kreditu pri kojem se ispunjenje korisnikove obveze vraćanja kredita osigurava zalaganje vrijednosnih papira, a naznaku da se radi o kreditu „na temelju“ zalog vrijednosnih papira ne treba shvatiti kao da bi zalog vrijednosnih papira bio pravni temelj bilo čega, nego bi točnije bilo reći da se radi o ugovoru o kreditu uz zalog vrijednosnih papira.¹⁴

Ugovor o kreditu uz zalog vrijednosnih papira (lombardni kredit) mora sadržavati sve bitne sastojke koje mora sadržavati i ugovor o kreditu, samo je pojačano naglašeno sa on mora biti sklopljen u pisanom obliku i sadržavati svotu i „uvjete“ kredita.

Ugovor o kreditu uz zalog vrijednosnih papira mora sadržavati:

- naznaku vrste vrijednosnih papira koji se zalažu,
- tvrtku i sjedište, odnosno ime i prebivalište imatelja papira,
- iznos i uvjete odobrenog kredita,
- iznos i vrijednost papira koji je uzet u obzir za odobrenje kredita

Kod vrijednosnih papira izdanih u seriji nije potrebna potpuna individualizacija vrijednosnih papira jer vrijednosni papiri iste serije daju ista prava. Kod naznake vrijednosnog/ih papira koja je uzeta u obzir založni vjerovnik ima pravo namiriti se iz vrijednosnih papira, a ta (prometna) vrijednost ne mora biti istovjetna nominalnoj vrijednosti, a vraćanje kredita u prvom redu ne osigurava nominalna vrijednost papira nego prometna.

Naročito bi vrijednost morala biti naznačena ako bi se radilo o tzv. Robnim papirima ili dionicama bez nominalne svote.

Pri zalaganju vrijednosnih papira u pravilu će biti potrebno u prvom redu, uzeti u obzir i posebni propis koji uređuje odgovarajuću vrstu vrijednosnih papira.

Kako je nužno da premet svake obveze bude određen ili bar odrediv, tako je i ovdje nužno da vrijednosni papiri budu određeni ili odredivi.

No, ako u samom ugovoru nisu takvi, ugovor o kreditu ne bi bio valjan.

Ako bi uz to po sklapanju ugovora banka preuzela vrijednosne papire u svrhu osiguranja ispunjenja korisnikove obveze, predaju i preuzimanje vrijednosnih papira moglo bi se uzeti kao konkludentne radnje kojima su se strane usuglasile o vrijednosnim papirima koji se zalažu.

¹⁴ Čl. 1025. ZOO NN br. 35/05

Iako takva suglasnost nije u obvezatnom pisanom obliku, držimo da bi svrha toga oblika bila ispunjena s obzirom na odredbu o konvalidaciji ispunjenih ugovora kojima nedostaje pisani oblik, te bi bio valjan ugovor o kreditu uz zalog vrijednosnih papira.¹⁵

4. UČINCI SKLAPANJA UGOVORA

4.1. Sklapanje ugovora o kreditu

-Odredbe o ugovoru o kreditu banci dopuštaju jednostrani raskid ako bi zbog nastanka određenih okolnosti nakon isplate kredita, ako bi se zbog njih banka našla u bitno nepovoljnijem položaju.

-Korisnik kredita nema pravo izbora glede pitanja hoće li vratiti novac ili stvari, jer predmet kredita može biti samo novac.

Kod ugovora o kreditu ne može se očekivati postojanje materijalnih ili pravnih nedostataka ispunjenja, pa izostaje odgovornost strana za te nedostatke i za štetu koju bi druga strana zbog toga pretrpjela.

-Ugovori o kreditu sadrže obvezu korisnika da kredit vraća u obrocima, u slučaju zakašnjenja s plaćanjem obroka ovdje se mogu primijeniti odredbe o vjerovnikovom jednostranom raskidu ugovora zbog kašnjenja s ispunjenjem jedne od uzastopnih obveza. Pravni položaj korisnika kredita odgovara pravnom položaju zajmoprimatelja.¹⁶

4.2. Učinci potrošačkog kredita

Posebni učinci potrošačkog kredita u odnosu između banke i korisnika sastoje se u oravu korisnika na odustanak od ugovora u roku od tri dana od sklapanja(primarni učinak) i u posebno uređenim okolnostima u kojima banka može raskinuti ugovor zbog neplaćanja obroka(sekundarni učinak).¹⁷

4.3. Učinci lombardnog kredita

¹⁵ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 502.

¹⁶ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 506.

¹⁷ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 506.

U trenutku sklapanja ugovora o kreditu na temelju zaloga vrijednosnih papira – uz učinke koji nastaju sklapanjem ugovora o kreditu općenito nastaje obveza korisnika ili trećeg da banci u залог preda vrijednosne papire naznačene u ugovoru i to je glavni primarni učinak lombardnog kredita. Predmet zaloga mogu biti vrijednosni papiri koji ne sadrže jedinstvenu tražbinu što dopijeva u određeno vrijeme, nego koji daju periodične prinose, kao što su dionice ili anuitetne obveznice.

Založni vjerovnik – ovdje banka- dužan je poduzimati mjere za očuvanje založene tražbine tj. tražbine iz založenih vrijednosnih papira, a ako ona daje kamate ili druga povremena davanja, on je dužan te tražbine naplaćivati.¹⁸

Kad založena tražbina dospije na ispunjenje, založni vjerovnik je dužan učiniti što je potrebno da je dužnik ispuni i primiti ispunjenje, a kad je na ime ispunjenja založene mu tražbine založni vjerovnik primio novac, dužan je položiti ga u sud.

Posebni sekundarni učinak lombardnog kredita sastoji se u pravu da proda založene vrijednosne papire prema pravilima založnog prava i naplati tražbinu iz postignute cijene u slučaju ne vraćanja kredita po dospelosti.¹⁹

5. RAZDOBLJE OD NASTANKA UGOVORA DO STAVLJANJA KREDITA NA RASPOLAGANJE

U razdoblju od nastanka ugovora do stavljanja kredita na raspolaganje može nastati:

- jedan primarni učinak sklopljenog ugovora,
- jedan sekundarni učinak sklopljenog ugovora

Primarni učinak je pravo korisnika kredita na odustanak od sklopljenog ugovora, a sekundarni istovjetno bančino pravo. Korisnikovo pravo odustanka primarni je učinak zato što za nastanak tog prava nije potrebno postojanje nikakvih drugih okolnosti osim sklopljenog ugovora, a bančino pravo je sekundarni učinak zato što za nastanak tog prava (osim sklapanja ugovora) moraju postojati ili nastati određene druge okolnosti.²⁰

¹⁸ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 507.

¹⁹ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 507.

²⁰ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 508.

5.1. Jednostrani raskid korisnika kredita

Korisnik kredita na temelju samog zakona ima pravo raskinuti ugovor jednostranim očitovanjem volje prije „prije nego što je počeo koristiti kredit“²¹ što se može shvatiti doslovno, nego tako da on ima pravo do trenutka kad mu banka ugovorenu svotu stavi na raspolaganje.

U slučaju vršenja tog prava, korisnik je dužan banci nadoknaditi štetu ako ju je ona zbog toga pretrpjela.²²

Korisnik može očitovati raskid na sve načine valjanog očitovanja volje, a iz sudske proizlazi kako se jednostranim raskidom korisnika može uzeti i situacija u kojoj korisnik kredita u roku određenom u ugovoru o kreditu, nije iskoristio kredit, što treba shvatiti tako da korisnik u tom roku nije tražio da mu se sredstva stave na raspolaganje.

Kod potrošačkih kredita, korisnik odnosno kupac ima pravo jednostrano raskinuti ugovor u roku od tri dana od potpisivanja ugovora, ali je ta valjanost nužno priopćenje u pisanom obliku.

Ovog prava se korisnik ne može odreći ugovorom, a ugovor koji bi sadržavao odredbu o tom pravu, bio bi ništav.²³

5.2. Jednostrani raskid banke

Jedno od općih pravila u svezi s potpunim dvostrano obveznim ugovorima (kakav je i ugovor o kreditu) je i pravilo prema kojem jedna strana ne ispuni ili ne dadne osiguranje za ispunjenje, ako je ispunjenje druge strane postalo neizvjesno zbog pogoršanja njenih materijalnih prilika ili drugih ozbiljnijih razloga, a i ako je takvo stanje postojalo u vrijeme sklapanja ugovora, a prva strana za to nije niti morala znati.²⁴

K tome, ako druga strana u primjerenom roku ne ispuni svoju obvezu ili prvoj strani ne bude dano dovoljno osiguranje, prva strana može jednostrano raskinuti ugovor.

²¹ Čl. 1204. st. 1. ZOO NN br. 35/05

²² Čl. 1204. st. 3. ZOO NN br. 35/05

²³ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 508.

²⁴ Čl. 359. st. 1. i 2. ZOO NN br. 35/05

Odredbe ZOO o ugovoru o kreditu ne sadrže odredbu koja bi izrijekom ustanovljavala istovjetno pravo banke upravo za razdoblje od sklapanja ugovora pa do stavljanja svote kredita korisniku na raspolaganje.

Umjesto toga, one sadrže odredbu koja ovlašćuje banku da otkaže ugovor o kreditu prije isteka ugovorenog roka „u slučaju insolventnosti korisnika čak i kad nije utvrđena sudskom odlukom, u slučaju prestanka pravne osobe ili smrti korisnika, ako bi u tim slučajevima „ banka došla „u bitno nepovoljniji položaj“.²⁵

Iz tih odredbi proizlazi :

- pravo banke da jednostrano raskine ugovor o kreditu prije nego što je sredstva stavila korisniku na raspolaganje.
- Pravo banke da jednostrano (izvanredno) otkaže odnosno raskine ugovor o kreditu nakon što ga je korisniku stavila na raspolaganje, a prije roka vraćanja.

6. VRIJEME I NAČIN STAVLJANJA SREDSTAVA NA KORIŠTENJE

Vrijeme i način stavljanja sredstava na raspolaganje korisniku redovito se ugovaraju, te se razumije kako će ugovoreni način imati prvenstvo pred drugim pravilima. Kako vrijeme nije uređeno odredbama o ugovoru o kreditu, u slučaju kad ga strane nisu ugovorile treba primijeniti zakonsku odredbu o vremenu predaje zajma iz ugovora o zajmu.

Temeljna pravila te odredbe upućuju na to da bi banka bila dužna staviti sredstva korisniku na raspolaganje kad on ton zatraži , a korisnikovo pravo da to zahtijeva zastarijevalo bi u roku od tri mjeseca od bančinog pada u zakašnjenje, a u svakom slučaju za godinu dana od sklapanja ugovora. Ako način stavljanja sredstava na raspolaganje ne bi bio ugovoren, odnosno ako ne bi proizlazio iz odredbi ugovora o kreditu, banka bi obvezu stavljanja sredstava na raspolaganje bila dužna ispuniti na način na koji se redovito ispunjavaju novčane obveze.

²⁵ Čl. 359. st. 2. ZOO NN br. 35/05

To znači da bi korisniku koji nije poslovni subjekt podvrgnut primjeni Zakona o platnom prometu u zemlji banka bi bila dužna isplatiti tzv. gotov novac tj. predati novčanice, a korisniku koji je podvrgnut primjeni ZPPZ prenijeti novčanu tražbinu na njegov račun.

Način stavljanja sredstava na raspolaganje korisniku ipak će najčešće proizlaziti iz ugovora banke i korisnika, i to bilo iz određene odredbe ugovora o kreditu te uređuju i način stavljanja sredstava na raspolaganje.

U gospodarskoj praksi nije rijetko ugovaranje stavljanja kredita na raspolaganje bančnim prihvatom mjenične obveze na trasiranoj mjenici koju izdaje korisnik kredita kao trasant.

Prihvatom mjenične obveze (akceptom mjenice) banka se obvezuje isplatiti mjeničnu svotu zakonitom imatelju mjenice o dospijeću, a takvu mjenicu trasant (korisnik kredita) može koristiti u svrhu plaćanja trećim osobama.

Kako je akceptant glavni mjenični dužnik, obvezu plaćanja ispunit će banka, a korisnik će banci vratiti kredit koji mu je na ovaj način stavljen na raspolaganje. Akcept mjenice koju izdaje korisnik kao trasant posebni je oblik situacije kad prema ugovoru banka sredstva stavlja na raspolaganje tako što svotu kredita isplaćuje trećoj osobi koja već je ili će postati vjerovnik korisnika kredita iz ugovora koji sklapa sa njime.

Ovaj način stavljanja sredstava na raspolaganje čest je kod namjenskih kredita, a naročito će to biti slučaj kod potrošačkih kredita u kojima banka prodavatelju isplaćuje svotu kredita koja odgovara cijeni robe što je korisnik kupuje od prodavatelja.²⁶

7. RAZDOBLJE OD POČETKA KORIŠTENJA DO DOSPIJEĆA VRAĆANJA

Nakon što banka korisniku stavi sredstva na raspolaganje, a prije no što dospije vraćanje kredita :

²⁶ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 512.

- korisnik može vratiti kredit i prema općim odredbama i u slučaju potrošačkog kredita
- banka može (izvanredno) otkazati odnosno jednostrano raskinuti ugovor o kreditu,
- korisnik je dužan plaćati kazne

7.1. Vraćanje kredita prije dospijeca od strane korisnika

Pravo na vraćanje kredita prije dospijeca korisnik stječe već u trenutku un kojem mu je banka sredstva stavila na raspolaganje, jer najraniji trenutak u kojem bi on stjecao ovo pravo nije određen.²⁷

Kod toga se radi o vraćanju samo preostalog tj. do trenutka neisplaćenog dijela glavnice, dok ugovorne kamate – koje bi se odnosile na vrijeme poslije tog trenutka – razumljivo nije dužan platiti jer sredstva stavljena mu na raspolaganje više ne koristi, nego ih je vratio.²⁸

Glede pitanja valjanog isključenja tog prava ugovorom ZOO ne daje pouzdano posve istovjetan odgovor za kredite općenito i za potrošačke kredite.

Dok u prvom slučaju izričaj ZOO ne sadrži naznaku o nevaljalosti drugačijeg ugovaranja, u slučaju potrošačkog kredita ugovorna odredba kojom bi se korisnik odrekao ovog prava bila bi ništava.²⁹

Korisnikovo pravo na vraćanje povezano je s dvije njegove obveze. On je o vraćanju kredita prije dospijeca dužan unaprijed obavijestiti banku, te je dužan banci nadoknaditi štetu ako bi je ona pretrpjela.³⁰

Dužnost obavještanja o namjeri vraćanja izričita je obveza korisnika, koju je on dužan ispuniti čim donese čvrstu odluku o tome, ali ispunjenje te obveze nije pretpostavka valjanosti prijevremenog vraćanja, nego je on ovlašten vratiti kredit (glavnicu) a banka dužna primiti je i bez te obavijesti.

²⁷ Čl. 1024. st. 2., Čl. 467. st. 1. ZOO NN br. 35/05

²⁸ Čl. 1024. st. 4., Čl. 467. st. 2. ZOO NN br. 35/05

²⁹ Čl. 467. st. 3. ZOO NN br. 35/05

³⁰ Čl. 1024. st. 3. ZOO NN br. 35/05

No, kako je ta obveza izričita, u slučaju njenog neispunjenja nastati će korisnikova obveza da banci nadoknadi štetu, ako bi je ona pretrpjela zbog propuštanja obavještanja.

Zakonske odredbe o pravu korisnika potrošačkog kredita na prijevremeno vraćanje ne sadrže ni naznaku o dužnosti obavještanja niti ustanovljavanju odgovornost za naknadu štete korisnika koji izvrši to svoje pravo.

Kako ove odredbe za potrošačke kredite predstavljaju *lex specialis*, te kako njima uz pravo korisnika nisu navedene nikakve obveze, po mišljenju autora u slučaju potrošačkog kredita moglo bi se stati na stajalište kako ne postoji ni korisnikova dužnost obavještanja o namjeri prijevremenog vraćanja, niti njegova odgovornost za štetu zbog toga.

7.2. Otkaz ugovora o kreditu od strane banke

Nakon što je korisniku stavila ugovorena sredstva na raspolaganje, a prije određenog dospijeca obveze vraćanja, banka može jednostrano raskinuti ugovor zbog nastanka bitno nepovoljnijeg položaja banke, iz ugovorenih razloga, a ako je ugovor o namjenskom kreditu, onda i zbog korisnikova nenamjenskog korištenja sredstava.

7.2.1. Zbog nastanka nepovoljnog položaja banke

Nakon sklapanja ugovora i stavljanja sredstava na raspolaganje, pogotovo kod dugoročnih kredita, mogu se na strani korisnika zbiti događaji koji bitno smanjuju vjerojatnost da će korisnik vratiti kredit. Zbog toga banci na temelju samog zakona pripada pravo na jednostrani raskid ugovora o kreditu (koji ZOO naziva otkaz, a mi bismo ga nazvali „izvanredni“ otkaz) „u slučaju insolventnosti korisnika čak i kad nije utvrđena sudskom odlukom, u slučaju prestanka pravne obveze ili smrti korisnika, ako bi u tim slučajevima davatelj kredita došao u bitno nepovoljniji položaj“.³¹

Za nastanak bančinog prava nužan je kumulativni nastanak njenog bitno nepovoljnijeg položaja i jedne od prethodno navedenih okolnosti tj. korisnikove insolventnosti ili prestanka odnosno smrti.

Glede insolventnosti – nesposobnosti plaćanja – držimo prvo da ona mora nastati nakon sklapanja ugovora, a u vrijeme sklapanja biti nepredvidiva uz primjenu pozornosti dobro

³¹ Čl. 1023. st. 2. ZOO NN br. 35/05

privrednika, ili potojati već u trenutku sklapanja, ali banci biti nepoznata odnosno biti nemoguće saznati za nju uz primjenu spomenute pozornosti, jer banka – kao i svatko drugi – treba sama snositi posljedice propuštanja pozornosti s kojom je dužna postupati.

Insolventnost ne mora biti utvrđena sudskom odlukom, ali mora stvarno postojati. to znači da banka sama procjenjuje solventnost korisnika ali nikako subjektivno, nego prema objektivnim mjerilima treba odrediti hoće li korisnik moći vratiti kredit.

Ovo naglašavamo stoga što držimo da u situaciji u kojoj insolventnost korisnika objektivno ne postoji ili je takva da zbog nje banka ne bi došla u bitno nepovoljniji položaj, banka nema pravo na otkaz ugovora, pa njena radnja upravljena na to ne bi proizvodila pravne učinke, nego bi ugovor ostao na snazi. Insolventnost također mora biti trajnija i odnositi se na razdoblje do potpune otplate kredita.³²

Glede prestanka pravne osobe treba reći kako pravo na otkaz ugovora banka stječe u trenutku nastanka razloga za prestanak pravne osobe, jer u tom trenutku treba prestati njena redovna djelatnost iz koje pribavlja sredstva, pa već sam nastanak razloga za prestanak može banku dovesti u bitno nepovoljniji položaj.

Glede smrti korisnika kredita kao razloga za otkaz ugovora, uočava se kako upravo taj otkazni razlog pokazuje kako se ugovori o kreditu u nekoj mjeri sklapaju intuitu personae.

Sama smrt ne daje pravo na otkaz, nego je i uz nju nužno i da zbog smrti korisnika banka dođe u nepovoljniji položaj. Položaj u koji banka treba doći treba biti „bitno“ nepovoljniji, a ne samo nepovoljniji. To znači da svako dovođenje u nepovoljniji položaj ne daje banci pravo na jednostrani raskid ugovora, nego samo dovođenje u položaj u kojem postoji visok stupanj ili značajna mjera neizvjesnosti hoće li korisnik moći vratiti kredit odnosno onaj dio koji do tog trenutka nije vratio.

Ispunjenje obveze vraćanja kredita je redovito osigurano onim sredstvima koje banka smatra dovoljnim osiguranjem, držimo da je manja vjerojatnost nastanka ovog bančinog prava te da je u slučajevima kad je vraćanje kredita osigurano, za nastanak tog prava potrebno i bitno smanjenje vrijednosti sredstava osiguranja koja je ona primila i to bez njene krivnje, jer samo tad ona može neskrivljeno doći u bitno nepovoljniji položaj.³³

7.2.2. Zbog ugovorenih razloga

³² Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 514.

³³ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 515.

Ugovorom o kreditu mogu biti ugovorene okolnosti koje banci daju pravo na jednostrani raskid, odnosno otkaz ugovora prije dospijeca vraćanja.

Tako je sudska praksa zabilježila slučaj kad su banka i korisnik ugovorom o novčanom depozitu ugovorili obvezu korisnika kredita da – u slučaju prijenosa u drugu banku novčanih sredstava s depozitnog računa po viđenju – najkasnije na dan tog prijenosa otplati sve kredite primljene od te banke. Prema stajalištu suda takva je ugovorna odredba valjana, pa je korisnikova obveza vraćanja kredita dospjela na dan kad je korisnik sredstva s depozitnog računa prenio u drugu banku, a ne onako kako je ugovoreno ugovorom o kreditu.³⁴

7.2.3. Zbog nenamjenskog korištenja

Ugovor o kreditu banka može otkazati prije isteka ugovorenog roka ako je kredit korišten protivno ugovorenoj namjeni.³⁵

Iako ova zakonska odredba izričito ne spominje bančino pravo nadzora nad korisnikovim korištenjem primljenog kredita, kad je kredit namjenski to njeno pravo nastaje, jer je ono pretpostavka mogućnosti vršenja prava na izvanredni otkaz zbog nenamjenskog korištenja. Neovisno o tome da li je rok vraćanja ugovoren ili ne, u ovome slučaju bančino očitovanje otkaza (raskida) proizvest će raskidni učinak bez otkaznog roka, a kako se radi o korisnikovoj povredi ugovora, nastati će njeova odgovornost za štetu banci, ukoliko bi je ona zbog toga pretrpjela.³⁶

7.3. Plaćanje kamata

Plaćanje kamata je jedna od primarnih obveza korisnika kredita, a za banku predstavlja svrhu sklapanja ugovora makar je za očekivati da ukupna svota kamata bude značajno manja od svoje (glavnice) kredita koju korisnik vraća banci. Ova korisnikova obveza ujedno čini ugovor o kreditu naplatnim.

³⁴ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 515.

³⁵ Čl. 1023. st. 1. ZOO NN br. 35/05

³⁶ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 516.

Prema ZOO korisnik kredita se obvezuje banci kamate „plaćati“, dok zajmoprimatelj zajmodavatelju obvezuje kamate „platiti“. Ova jezična razlika upućuje na zaključak kako ova korisnikova obveza odnosno bančina tražbina plaćanja ex lege ima periodični (povremeni) karakter, pa je i dospijeće plaćanja pojedinih obroka kamata (ako ne bi bilo ugovoreno) lakše utvrditi nego dospijeće plaćanja kamate u ugovoru o zajmu.³⁷

Okolnost što se radi o periodičnoj (povremenoj) tražbini uz to dovodi do primjene odredbe o posebnom zastarnom roku od tri godine, koji teče od dospijeća svakog pojedinog obroka kamata, i čijim istekom korisnik dobiva prigovor zastare.³⁸

U poslovnoj praksi se najčešće ugovara otplata kredita u obrocima koji u sebi sadrže dio glavnice (kredita) i dio kamata i čije vrijeme plaćanja je ugovoreno, pa će otpasti primjena podređenih zakonskih rješenja u svezi s plaćanjem kamata.³⁹

8. VRAĆANJE KREDITA I PRESTANAK UGOVORA

8.1. Općenito

Na prestanak ugovora o kreditu načelno se primjenjuju opće odredbe o načinima prestanka obveza, koje uređuju više mogućih načina na koje obveze mogu prestati. Uz to treba uočiti kako su dosad već izloženi slučajevi prestanka ugovora o kreditu u razdoblju od sklapanja ugovora pa do dospijeća korisnikove obveze vraćanja kredita.

Stoga će se dalje prikazati vraćanje kredita kao redoviti način prestanka ugovora, koji treba kvalificirati kao prestanak ispunjenjem, pri čemu se primjenjuju (ako nije drugačije ugovoreno) opća pravila o ispunjenju novčanih obveza.⁴⁰

Prestanak ugovora

1. Otkaz davatelja kredita

³⁷ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006.str.516.

³⁸ Čl. 1023. st. 1. ZOO NN br. 35/05 / 41/08.

³⁹ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 516.

⁴⁰

Prije isteka ugovorenog roka banka može otkazati ugovor o kreditu u ovim slučajevima:

- ako je riječ namjenskom kreditu, a kredit je iskorišten u suprotnosti s njegovom namjenom,
- bez obzira na to radi li se o namjenskom ili nenamjenskom kreditu, ako je utvrđena insolventnost korisnika. Insolventnost korisnika utvrđuje banka, a kako je u ZOO dopuštena mogućnost da je riječ o insolventnosti „čak i kad nije utvrđena sudskom odlukom“, insolventnost mora biti trajnija i odnositi se na razdoblje do potpune otplate kredita,
- zbog prestanka pravne osobe ili smrti fizičke osobe ako bi time davatelj došao u bitno nepovoljniji položaj, na primjer, pravni sljednici su prezaduženi pa banka sa takvim osobama ne bi sklopila ugovor o kreditu.

ZOO – banci tj. jednoj ugovornoj stranci, prepušta da sama utvrdi što je to nenamjensko korištenje kredita, insolventnost korisnika ili bitno nepovoljniji položaj banke, pa osim objektivnih kriterija, znatnu ulogu može odigrati i subjektivni kriterij banke. Zbog toga bi bilo nužno da stranke pri sklapanju ugovora o kreditu utvrde objektivne kriterije i što u konkretnom slučaju ti pojmovi znače. ⁴¹

2. Odustanak od ugovora korisnika kredita

Korisnik kredita može raskinuti ugovor prije nego što se počeo koristiti kreditom, tj. prije nego što je počeo raspolagati iznosom koji mu je banka stavila na raspolaganje. Korisnik kredita može vratiti kredit i prije roka određenog za njegovo vraćanje, ali je on unaprijed dužan obavijestiti banku. Kako se ugovor o kreditu sklapa u pisanom obliku, tako i obavijest o odustajanju odnosno prijevremenom vraćanju mora uslijediti u tom obliku. U oba slučaja klijent je dužan nadoknaditi banci pretrpjelu štetu, a pri prijevremenom vraćanju kredita banka ne može računati kamate od dana vraćanja kredita do dana kada je kredit prema ugovoru trebalo vratiti. ⁴²

Vraćanje kredita

⁴¹ Gorenc, Vilim: Trgovačko pravo – ugovori, Zagreb, 1997., str. 231.

⁴² Gorenc, Vilim: Trgovačko pravo – ugovori, Zagreb, 1997., str. 232.

Prema izričaju ZOO korisnik kredita je dužan „iskorišteni iznos novca vratiti u vrijeme i na način kako je dogovoreno“⁴³ pod čime se podrazumijeva njegova obveza da banci vrati glavnice tj. svotukoju mu je ona stavila na raspolaganje, dok pitanje je li on tu svotu „iskoristio“ ili nije, nema nikakvu važnost. On, dakako, nije dužan vratiti ugovorenu svotu glavnice kredita, nego samo onu svotu koju mu je banka na ugovoreni način zaista stavila na raspolaganje. Npr. Kod namjenskog kredita korisnik ne kupi od trećega svu robu na koju se odnosio namjenski kredit, pa ni banka ne isplati ukupnu svotu kredita.

Kao što je spomenuto kod plaćanja kamata, obveza vraćanja (glavnice) kredita prema ZOO odvojena je od obveze plaćanja kamata, dok se u stvarnosti najčešće ugovara otplata kredita u obrocima koji sadrže i dio glavnice, i dio kamata. Zbog toga odvojeno treba promatrati takve slučajeve i slučajeve kad bi cjelokupna glavnica dospijevala odjednom.

Kod ugovora o kreditu, ako vrijeme vraćanja ne bi bilo ugovoreno, obveza vraćanja dospjela bi istekom dva mjeseca od bančinog poziva na vraćanje kredita, jer bi se u tom slučaju primjenjivala odredba o vraćanju zajma kad vrijeme vraćanja nije ugovoreno.

U takvim slučajevima bančin poziv na vraćanje trebalo bi uzeti kao (redovni) otkaz ugovora o kreditu, a ugovor o kreditu raskinutim istekom navedenog roka ne smije biti u dan u nevrijeme, što znači da krediti ne mogu biti otkazani bez ikakvog temelja.⁴⁴

Vraćanje jednog kredita može biti i iz drugog kredita, i u tom slučaju obveza vraćanja prvog kredita ispunjena kad je banka korisnikov dug „pokrila“ svotom drugog kredita. U slučaju kad je vraćanje kredita ugovoreno u obrocima koji sadrže i dio glavnice i dio kamata češći su pa im je potrebno posvetiti veću pozornost. U tim slučajevima ugovoreni su obroci i njihovo dospijće te je korisnik i bez posebnog poziva banke dužan plaćati pojedine obroke sukladno ugovoru.⁴⁵

8.2. Zakašnjenje i posljedice zakašnjenja, zastara

Zakašnjenje i posljedice

Ako dužnik uzastopnih obveza ne ispuni jednu, vjerovnik može „u razumnom roku, raskinuti ugovoru pogledu svih budućih obveza, ako je iz danih okolnosti očito da ni one neće biti ispunjene“.⁴⁶ To znači da banka može jednostrano raskinuti ugovor kad istekne razumni rok od

⁴³ Čl. 1021. st. 1. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

⁴⁴ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 518.

⁴⁵ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 518.

⁴⁶ Čl. 365. st. 1. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

dospijeća tog obroka, ali samo pod pretpostavkom da postojeće konkretne okolnosti pokazuju kako je očito da ni buduće obveze neće biti ispunjene, tj. da ni budući obroci neće biti plaćeni. Korisnik će zadržati pravo na naknadno ispunjenje u razumnom roku, a banka će jednostranim očitovanjem moći raskinuti ugovor samo ako taj obrok ne bude plaćen u razumnom naknadnom roku, te ako je uz to očito da ni ostali obroci neće biti plaćeni.

Ovdje se radi o jednostranom raskidu prije dospelosti dužnikove obveze.

Zakonska odredba daje pravo na jednostrani raskid samo ako je „očito“ da obveza neće biti ispunjena, što je izričaj koji zahtjeva vrlo visoki stupanj vjerojatnosti odnosno izvjesnosti da ta strana zaista neće ispuniti svoju obvezu.

Kao primjeri očiglednosti da budući obroci neće biti plaćeni mogli bi se uzeti, izričita izjava korisnika, korisnikova trajnija nesposobnost za plaćanja, prestanak obavljanja gospodarske djelatnosti koja daje dobitak iz kojeg se vraćaju obroci, prestanak ugovora o radu korisnika koji nema drugih prihoda ni uštedevine ili odgovarajuće imovine.

Raskid ugovora djelovat će ex nunc tj. samo pro futuro, tj. samo glede preostalih obroka, a ne i glede onoga što je dužnik prethodno ispunio.⁴⁷

Dužnik – ovdje korisnik ipak „može održati ugovor ako dade odgovarajuće osiguranje“⁴⁸ što ovdje znači da korisnikovo davanje vrijednosno i sa stajališta pouzdanosti odgovarajućeg osiguranja banci, isključuje njeno pravo na raskid ugovora. Ne može biti prijeporno da vjerovnikovo pravo na raskid isključuje svako odgovarajuće osiguranje, neovisno o tome je li ga dao dužnik ili neka treća osoba, ali je zanimljivo pitanje davanja osiguranja.

Za prestanak bančinog prava na jednostrani raskid nužno je da osiguranje bude dano prije isteka razumnog roka nakon korisnikova pada u zakašnjenje, a u protivnom slučaju banka može raskinuti ugovor jednostranim očitovanjem. Raskidom ugovora nestaju obveze ugovornih strana koje su proizlazile iz raskinutog ugovora.

To znači da bi korisnik bio dužan banci vratiti primljenu svotu kredita, a banka korisniku primljenu svotu obroka. No kako su obje tražbine istovrsne, postojat će pretpostavke prijebaja, pa će korisnik biti dužan banci vratiti razliku između primljenog kredita i vraćenih obroka.⁴⁹

Uz to, svaka strana bit će dužna drugoj strani platiti i „zatezne kamate od dana kad je isplatu primila“.⁵⁰

⁴⁷ Skalooper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 518.

⁴⁸ Čl. 365. st. 4. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

⁴⁹ Skalooper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 519.

⁵⁰ Čl. 368. st. 5. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

Korisnikovo zakašnjenje, osim nastanka mogućnosti jednostranog raskida izazvat će i nestanak drugih sekundarnih učinaka koji nastaju prema općim pravilima o posljedicama dužnikovog zakašnjenja. Među te učinke treba ubrojiti obvezu korisnika da nadoknadi štetu banci, ako bi je ona zbog zakašnjenja pretrpjela i obvezu plaćanja zatezne kamate, s kojom u svezi treba napomenuti kako se prema stajalištu sudske prakse zabrana kumulacije ugovornih i zateznih kamata odnosi na ugovore o kreditu.

Osim toga, ako postoje propisane pretpostavke, banka može steći i pravo zadržanja (retencije) na drugim korisnikovim stvarima i pravima koje drži u trenutku korisnikova pada u zakašnjenje.⁵¹

Zastara

Ugovaranje korisnikove obveze da vraća kredit u obrocima koji sadržedio glavnice i dio kamate dovest će do primjene posebnog zastarnog roka za bančinu tražbinu isplate obroka.

Tražbina vraćanja (glavnice) kredita ex lege nije periodična – pa bi kad ona nije takva trebalo primijeniti opći zastarni rok od pet godina, a ako se radi o pravnim osobama od tri godine – ugovaranje vraćanja u obrocima tražbinu vraćanja kredita pretvara u periodičnu.⁵²

Imajući u vidu upravo ovu okolnost ZOO je izrijekom odredio kako zastrani rok od tri godine – koji se primjenjuje na periodične (povremene) tražbine – vrijedi i „za anuitete kojima se u jednakim unaprijed određenim povremenim iznosima otplaćuju glavnica i kamate“.⁵³

8.2.1. Zakašnjenje kod potrošačkog kredita

Posljedice zakašnjenja ovise o tome radi li se o zakašnjenju s plaćanjem prvog obroka ili kasnijih obroka. Zakašnjenje s plaćanjem prvog obroka ukazuje na vjerojatnost kupčeva neurednog plaćanja kasnijih obroka, bilo zbog njegove nemogućnosti ili nedostatka volje za ispunjenje. Zato u tom slučaju banka svojim očitovanjem može jednostrano raskinuti sklopljeni ugovor.⁵⁴

⁵¹ Skalooper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 519.

⁵² Skalooper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 521.

⁵³ Čl. 226. st. 2. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

⁵⁴ Čl. 468. st. 1. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

S obzirom na okolnosti zbog kojih je predviđeno ovo njegovo pravo, te a contrario njegovoj obvezi da u slučajevima kašnjenja kasnijim obrocima korisniku tj. kupcu ostavi naknadni rok za ispunjenje,⁵⁵ moglo bi se zaključiti kako pravo raskida ugovora prodavatelj stječe čim kupac padnje u zakašnjenje.⁵⁶

Kad je plaćen prvi obrok, a nastane zakašnjenje s plaćanjem ili „najmanje dvije uzastopne otplate, koje čine najmanje osminu“ ili jednog obroka „ako za isplatu cijelog ostatka nije predviđeno više od četiri otplate“ odnosno više od četiri obroka, nastaje alternativno pravo ili na jednostrani raskid ugovora ili zahtijevati isplatu cijelog ostatka cijene.⁵⁷

Glede prava zahtijevati isplatu čitavog ostatka, najprije treba reći da je banka prije toga zahtjeva dužna ostaviti naknadni rok od petnaest dana, a to znači da ni obveza isplate čitavog ostatka ne može dospjeti prije isteka tog roka. Radi se o ostatku glavnice, a ne o preostalim obrocima, što se može shvatiti tako da banci ne pripada pravo zahtijevati da se pri plaćanju odjednom plate i kamate, a to je u skladu i sa situacijom u kojoj se prijevremeno plaća samo ostatak (glavnice) kredita, bez kamata i troškova.⁵⁸

Prodavatelj ne bi imao pravo na raskid, ako je obveza kupca pretežnim dijelom ispunjena, a kupac pružio osiguranje za ispunjenje ugovora. Podrazumijeva se da bi kupac morao dati osiguranje prije no što prodavatelj raskine ugovor.⁵⁹

8.2.2. Zakašnjenje kod lombarnog kredita

Ako korisnik ne vrati po dospelosti dobiveni kredit, banka može, u svrhu namirenja, prodati založene vrijednosne papire prema pravilima založnog prava.⁶⁰

Stoga će se na prodaju vrijednosnih papira u slučaju ne vraćanja dobivenog kredita o dospjeću, primijeniti odredbe ZVDSP o namirenju založnog vjerovnika.

⁵⁵ Čl. 468. st. 4. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

⁵⁶ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 520.

⁵⁷ Čl. 468. st. 2. i 3. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

⁵⁸ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 520.

⁵⁹ Gorenc, Vilim: Trgovačko pravo – ugovori, Zagreb, 1997., str 231.

⁶⁰ Čl. 1027. st. 2. ZOO NN br. 35/05 / 41/08

Dospijeće korisnikove obveze se promatra kao jedan trenutak u kojem bi dospijevala obveza vraćanja čitave svote kredita. Različito od toga u stvarnosti se vraćanje kredita često ugovara u dijelovima (obrocima) koji dospijevaju u određenim vremenskim razdobljima.

Banka stječe pravo prodaje založenih vrijednosnih papira i to u slučaju neispunjenja dijela obveze vraćanja (anuiteta, obroka) dobivenog kredita o dospijeću, ipak držimo potrebnim naglasiti kako u slučaju zalaganja većeg broja vrijednosnih papira banci tada ne bi pripadalo pravo prodati sve vrijednosne papire, nego samo onoliko vrijednosnih papira koliko je potrebno za namirenje dospjelog a neispunjenog dijela njene ukupne tražbine.⁶¹

9. ZAKLJUČAK

Ugovorom o kreditu banka se obvezuje da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, na određeno ili neodređeno vrijeme, za neku namjenu ili bez utvrđene namjene, a korisnik se obvezuje da banci plaća ugovorenu kamatu i dobiveni iznos novca vrati u vrijeme. Ugovor o kreditu mora biti sklopljen u pismenoj formi.

⁶¹ Skaloper, Zvonimir: Ugovori o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006. str. 521.

Ugovorom o kreditu utvrđuju se iznos te uvjeti davanja, korištenja i vraćanja kredita i na način kako je utvrđeno ugovorom.

Ugovor o kreditu ima svoje prednosti, ali i nedostatke.

Tijekom sklapanja ugovora o kreditu treba obratiti pažnju na ugovor koji potpisujemo, zato jer nerijetko ti ugovori mogu u sebi sadržavati stavke koje su sklone promjenama, a koje nam u tom trenutku neće odgovarati. Ugovor o kreditu ima svoje prednosti, ali i nedostatke.

Ugovor o kreditu je imenovan, naplatan, formalan i konzensualan jer ne nastaje samo davanjem novca, nego i obvezom banke da će novac korisniku staviti na raspolaganje.

Ugovor o kreditu obvezuje obje strane, jer pored obveza banke su tu i obveze korisnika da plaća kamate i vrati glavnicu, te ostale obveze koje su preuzete sklopljenim ugovorom o kreditu.

SAŽETAK:

Ugovor o kreditu je dokument koji je postao svakodnevica jer građani njime zadovoljavaju trenutne potrebe. Korisnici kredita pozajmljuju novac od davaoca, i time se obvezuju da će im novac vratiti u odgovarajućem razdoblju uz određene kamate. Dvostrano je obvezan i ima svoje prednosti i nedostatke.

SUMMARY:

The loan agreement is now daily used document, people meet their current needs. Credit user ie debtor borrow money from credit provider, so they undertake that they will return the money to the appropriate period with some interest . Duplex is optional and has its own advantages and disadvantages.

10. POPIS LITERATURE

1. Gorenc, Vilim: Trgovačko pravo – ugovori, 4. izmjenjeno i dopunjeno izdanje
2. Gorenc, Vilim: Osnove statusnog i ugovornog trgovačkog prava, Gorenc i dr., Zagreb, 2005
3. Gorenc, Vilim: Riječnik trgovačkog prava, Gorenc i dr., Zagreb, 1997

4. Petrić, Silvija: Bankovni i financijski ugovori; Ugovor o potrošačkom kreditu, Hrvatska pravna revija, 2006.
5. Slakoper, Zvonimir: Bankovni i financijski ugovori; Ugovor o kreditu u zakonu o obveznim odnosima, Hrvatska pravna revija, 2006.
6. Zakon o obveznim odnosima, „Narodne novine“, br. 35/05/ 41/08.
7. Zakon o kreditnim institucijama, „Narodne novine“, br 159/13
8. Opći uvjeti poslovanja ZABA-e, Zagreb, lipanj 2016, dostupno na <<https://www.zaba.hr/home/footer/uvjeti-poslovanja/uvjeti/gradjani>>
9. <http://www.hife.hr/sadrzaj/kredit/1>
10. <http://eknjiznica.unipu.hr/275/>
11. <http://upravusi.rs/novac/krediti-novac/ugovor-o-kreditu/>